

TEMAT LEKCJI

Oko w oko z Kościuszką, czyli czytamy polonijną prasę.

CELE ZAJĘĆ

Po zajęciach uczeń:

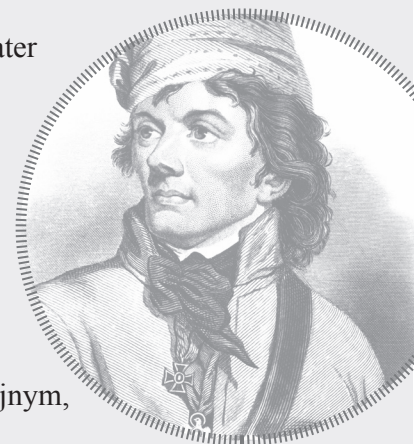
- umie w prosty sposób wyjaśnić pojęcia takie jak: wolność-niepodległość, ojczyzna, bohater
- potrafi wyjaśnić, czym były rozbiory Polski
- wie, kim był Tadeusz Kościuszko, zna najważniejsze epizody z jego życia
- umie wytłumaczyć, dlaczego Tadeusz Kościuszko uznawany jest dzisiaj za wielkiego bohatera nie tylko Polski, ale i innych narodów
- ponadto w trakcie lekcji uczeń będzie doskonalić umiejętność pracy z tekstem źródłowym i materiałem ilustracyjnym.

METODY I FORMY PRACY

pogadanka, pytania i odpowiedzi, praca z tekstem źródłowym, praca z materiałem ilustracyjnym, drama, opowiadanie

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA:

Kościuszkowska teczka edukacyjna

PRZEBIEG LEKCJI:

- 1. Pogadanka** – nauczyciel tłumaczy uczniom, że Tadeusz Kościuszko jest nie tylko polskim bohaterem, ale jednym z pierwszych Polaków, którzy wzięli udział w walkach o niepodległość byłych kolonii angielskich – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych była konfliktem zbrojnym pomiędzy Królestwem Wielkiej Brytanii a jego trzynastoma koloniami w Ameryce Północnej w latach 1775–1783; w walce po stronie kolonii brali udział m.in. Kościuszko czy Pułaski. Zanim jednak dotarł w 1776 roku na amerykański ląd, musiał pokonać długą i niebezpieczną drogę morską, podczas której los nie szczędził mu licznych przygód. Dzięki swoim zdolnościom inżynierskim i pracom w tej dziedzinie (m.in. przy fortyfikowaniu Filadelfii i innych obozów wojskowych, które skutecznie utrudniały manewrowanie wojskom angielskim) cieszył się ogromnym szacunkiem, a jego działania w znaczący sposób przyczyniły się do sukcesów militarnych Amerykanów. Wyrazem uznania dla jego inżynierskich umiejętności było powierzenie mu budowy potężnej twierdzy West Point. W uznaniu zasług otrzymał 13 października 1783 roku stopień generała brygady armii amerykańskiej, ponadto jako jeden z trzech cudzoziemców został przyjęty do Towarzystwa Cyncynatów, założonego przez najbardziej zasłużonych oficerów.
- 2. Pytania i odpowiedzi** – Jakie znaczenie miejsca lub obiekty upamiętniające naszego bohatera? Tu należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż ciało bohatera znajduje się w katedrze na Wawelu w krypcie św. Leonarda. Od momentu śmierci Kościuszki w 1817 roku narastał kult bohatera narodowego, co spowodowało, że naród w ramach wdzięczności już od 1820 roku zaczął sypać kopiec w Krakowie poświęcony jego pamięci. Należy wspomnieć również o Górze Kościuszki w Australii i innych miejscach upamiętniających naszego wielkiego bohatera np. prawie w każdym polskim mieście istnieje ulica Kościuszki, w Nowym Jorku most, a w Chicago pomnik.

3. Praca z tekstem źródłowym: artykuł z prasowy z Dziennika Związkowego czasopisma wydawanego w Chicago. Wyjaśniamy, że *oko w oko* to związek frazeologiczny i znaczy *twarzą w twarz*.

OKO W OKO Z KOŚCIUSZKĄ

Przed kilkoma dniami w Nowym Jorku Uberem jechałam na lotnisko. Za kierownicą siedział 30-letni Rosjanin, rodem z Moskwy. Mimo że dystans nie był daleki – potworne korki uwięziły nas na dłużej. Wymieniliśmy ogólne uwagi o polityce polsko-rosyjskiej, batuszce Putinie oraz napiętej sytuacji pomiędzy Koreą Północną a Stanami Zjednoczonymi. W końcu zeszło na przyczynę makabrycznych korków. Wołodia od razu z przekąsem oznajmił: – To wina tego waszego Koscjuszki – i nie ukrywał przy tym satysfakcji. Okazało się, że trwa wielkie sprzątanie po wysadzeniu starego mostu Kościuszki łączącego Greenpoint z Maspeth. O ironio, 78-letnia konstrukcja zapadła się w dniu Parady Pułaskiego.

Miasto ma już nowy most – dzięki staraniom nowojorskiej Polonii z zachowaną oryginalną nazwą, chociaż ciągle nie do wymówienia zarówno przez wielu nowojorczyków, jak i przez samego gubernatora stanu Andrew Cuomo, który brał udział w otwarciu blisko dwukilometrowego przęsła. Przed ukończeniem konstrukcji pojawiały się alternatywne propozycje, w tym „K-Bridge, lub użycie inicjałów „TK”. Polonia była jednak nieprzejednana: ma być Kościuszko. Na pylonach nowego mostu umieszczono zdjęte ze starego przęsła pamiątkowe tablice z nazwiskiem generała. Żeby się utrwalą. Tak oto nowojorski Kościuszko ma swoje drugie życie.

Ma swoje drugie życie także i chicagowski Kościuszko. Pomnik generała dłuta Kazimierza Chodzińskiego w 1904 r. odsłonięto w Humboldt Park. W uroczystości wzięło wówczas udział 50 tys. osób. Przez lata, także w 1918 r., to miejsce miało symboliczny dla Polonii charakter. W 1978 r. przeniesiono pomnik nad jezioro Michigan, w jedno z najbardziej spektakularnych turystycznie miejsc, na Solidarity Drive, tuż koło Shedd Aquarium. W 2008 r. renowację pomnika przeprowadzał ceniony w Chicago konserwator Andrzej Dajnowski, który namęczył się przy generale, o którym mówił, że „nie jest łatwym facetem”. Porządnie zabrudził kamień, poplamiał się i powyszczerbiał. Ale Andrzej dał radę Tadeuszowi, o czym podczas konserwacji opowiadał w materiale, który realizowałam dla polskiej telewizji. I to właśnie wtedy miałam jedyną w swoim rodzaju okazję, by na rusztowaniu spotkać się oko w oko z generałem. Bezcenne. W 2008 r. przy demontażu cokołu pomnika znaleziono kapsułę czasu. A w środku – dokumenty, numery polonijnych gazet (w tym „Dziennika Związkowego”), biuletyny polonijnych organizacji, medale pamiątkowe i list ówczesnego prezesa Związku Narodowego Polskiego – Alojzego Mazewskiego. Wszystko z 1978 roku.

Każdy zapytany dziś Polak niemal bez zastanowienia powie, że Kościuszko to bohater dwóch narodów. Jednak przy okazji przypadającej na 15 października 2017 roku dwusetnej rocznicy śmierci Najwyższego Naczelnika Siły Zbrojnej Narodowej warto pamiętać, że ten genialny inżynier i strateg ma więcej niż jedną ojczyznę. Za swojego bohatera mają go Polacy, Białorusini, Litwini i Amerykanie.

Mój nowojorski kierowca Wołodia, po wstępnej złośliwości przypisującej nowojorskie korki Kościuszce, dopytał ze szczerymi tym razem intencjami, czy był to ktoś ważny. Wybrałam historyczną drogę na skróty. Ale opowiedziałam o spotkaniu z Franklinem i przyjaźni z Jeffersonem, i podarunkach dla wodza indiańskiego. Z tej krótkiej prezentacji na moskwiczanie jednak tylko jedno zrobiło prawdziwe wrażenie, okraszone gwizdem podziwu. „You said – gienieral... It means, he must be a hero”. Z niekłamaną satysfakcją pomyślałam, że to moja mała cegiełka w trwającym Roku Kościuszkowskim.

Redaktor Małgorzata Błaszczuk, *Oko w oko z Kościuszką*, „Dziennik Związkowy, Chicago”
15 października 2017

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS LICEALNYCH

OBJAŚNIENIA ZNACZEŃ NIEKTÓRYCH WYRAZÓW:

przęsło – element budowlany o kilku zastosowaniach: konstrukcyjny element łączący dwie podpory (słupy, filary) – przęsło mostu, wiaduktu

pylony – elementy konstrukcyjne – podpory mostów wiszących [1] takich jak np. Grunwaldzki we Wrocławiu, most Golden Gate w San Francisco albo mostów wantung jak Most Świętokrzyski w Warszawie, czy Most Rędziański we Wrocławiu – najwyższy pylon w Polsce.

spektakularny – sprawiający duże wrażenie lub zwracający na siebie uwagę

renowacja – odświeżenie, odnowienie. W przypadku budownictwa może dotyczyć elewacji budynku, dachu lub innego elementu

konserwator – osoba zajmująca się konserwacją, renowacją

demontaż – rozkładanie maszyn, urządzeń, tutaj pomnika, na części lub zdejmowanie z miejsc, w których były zamontowane, przenoszenie w inne miejsce

I. SPRAWDŹ, CZY ROZUMIESZ

Wybierz i podkreśl prawidłowe stwierdzenie

- Autorem tego tekstu jest
 - Tadeusz Kościuszko
 - Małgorzata Błaszczuk
 - Andrzej Dajnowski
- Pasażerka i kierowca Ubera wymieniali ogólne uwagi o
 - pogodzie
 - polityce
 - modzie
- Przyczynę makabrycznych korków w tym dniu w Nowym Jorku było
 - zamieszanie spowodowane Paradą Pułaskiego
 - sprzątaniem po malowaniu starego mostu Kościuszki łączącego Greenpoint z Maspeth
 - sprzątaniem po wysadzeniu starego mostu Kościuszki łączącego Greenpoint z Maspeth
- Dzięki staraniom nowojorskiej Polonii, nowy most ma zachowaną oryginalną nazwą
 - K-Bridge
 - TK
 - Kościuszk
- Na pylonach nowego mostu umieszczono
 - pamiątkowe tablice z nazwiskiem generała
 - pamiątkowe medale z nazwiskiem generała
 - pamiątkowe zdjęcia z nazwiskiem generała
- Autorem pomnika generała Kościuszki w Chicago jest
 - Andrzej Dajnowski
 - Kazimierz Chodziński
 - Andrew Cuomo

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS LICEALNYCH

7. Pomnik generała Kościuszki przeniesiono nad jezioro Michigan, w jedno z najbardziej spektakularnych turystycznie miejsc, na Solidarity Drive, tuż koło Shedd Aquarium roku
- 1904
 - 1918
 - 1978
8. Autorka artykułu miała jedyną w swoim rodzaju okazję, by na rusztowaniu spotkać się *oko w oko* z generałem w 2008, kiedy realizowała materiał o renowacji pomnika dla
- polskiej telewizji
 - amerykańskiej telewizji
 - chicagowskiej telewizji
9. Warto pamiętać, że generał Kościuszko miał więcej niż jedną ojczyznę. Za swojego bohatera uznają go
- Polacy, Rosjanie, Litwini i Amerykanie
 - Polacy, Białorusini, Litwini i Amerykanie
 - Polacy, Białorusini, Szwajcarzy i Amerykanie
10. Wypowiedź moskwiczana po krótkiej prezentacji „You said – gienieral... It means, he must be a hero” to
- opinia
 - informacja
 - plotka

II. Oznacz literą **P** stwierdzenie zawierające prawdę, a literą **F** stwierdzenie zawierające informację fałszywą.

- 1. Autorka podróżowała po Nowym Jorku taksówką.
- 2. 87-letnia konstrukcja mostu zapadła się w dniu Parady Pułaskiego.
- 3. Nazwa Kościuszko jest łatwa do wymówienia przez wielu nowojorczyków.
- 4. Pomnik generała Kościuszki w 1904 r. odsłonięto w Humboldt Park w Chicago
- 5. W 1978 r. przy demontażu cokołu pomnika znaleziono kapsułę czasu.
- 6. Autorka krótko opowiedziała o spotkaniu generała Kościuszki z Franklinem i przyjaźni z Jeffersonem, i podarunkach dla wodza indiańskiego.

MÓWIMY, PISZEMY, RYSUJEMY I ODGRYWAMY

1. Proszę odpowiedzieć na zadane poniżej pytania.
- Co znaczy, że nowojorski Kościuszko ma swoje drugie życie?
 - Co znaczy, że drugie życie także ma i chicagowski Kościuszko?

KONSPEKT LEKCJI DO KLAS LICEALNYCH

- Narysuj kapsułę czasu, podpisz jakie rzeczy znaleziono w kapsule przy demontażu cokołu pomnika Kościuszki w 2008 roku.
- Praca w grupach.
Proszę przygotować i odegrać scenki o Kościuszcze:
 - Rozmowa z kierowcą Ubera w Nowym Jorku.
 - Rozmowa z konserwatorem pomnika w Chicago.

Spotkanie z gramatyką i ortografią

- Połącz związki frazeologiczne z ich definicjami.

1. oko w oko	a) sam na sam
2. wpadać w oko	b) wprost
3. bać się spojrzeć w oczy	c) błyskawicznie
4. być solą w oku	d) drażnić
5. prosto w oczy	f) twarzą w twarz
6. w cztery oczy	h) przykuwać wzrok
7. w mgnieniu oka	i) wstydzić się

1	2	3	4	5	6	7
f						

- Ułóż 3 zdania z wybranymi związkami frazeologicznymi.
- Wypisz z tekstu podkreślone przymiotniki powstałe od nazw geograficznych i dopisz odpowiednie rzeczowniki

np. Polska – Rosja polsko-rosyjska polityka

Nowy Jork – _____

Chicago – _____

Nowy Jork – _____

Nowy Jork – _____

Zadanie domowe

1. Jesteś korespondentem stacji telewizyjnej i masz za zadanie przeprowadzić sprawozdanie z:
 - a) wydarzenia z dnia 1 października 2017 wysadzenia starego mostu Kościuszki łączącego Greenpoint z Maspeth w Nowym Jorku
 - b) renowacji pomnika Kościuszki w Chicago w 2008 roku

Przygotuj się do relacji „na żywo”, ale wcześniej przygotuj notatki. Obejrzyj zdjęcia mostu i pomnika Kościuszki w Internecie. Zapisz w punktach najważniejsze informacje, które przekażesz widzom, nagraj swoje wystąpienie, a następnie zaprezentuj kolegom w klasie.

Konspekt opracowała:

Alicja Nawara

doradca metodyczny Lokalnego Ośrodka Metodycznego w Chicago, ODN SWP